

Selectielijst van de neerslag van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op het beleidsterrein sociale voorzieningen, 1940-1996.

1. INLEIDING

Het PIVOT-rapport 'Sociale Voorzieningen. Een institutioneel onderzoek op het beleidsterrein sociale zekerheid ten aanzien van de sociale voorzieningen, 1940-1996' vormt de grondslag voor dit basisselectiedocument. Het rapport beschrijft de handelingen van de rijksoverheid op het deelterrein sociale voorzieningen van het beleidsterrein sociale zekerheid en geeft een overzicht van de actoren die zich op dit (deel)beleidsterrein bewegen. In het tweede deel van het institutioneel onderzoek sociale zekerheid ('Verstrekkende zekerheid. Een institutioneel onderzoek op het beleidsterrein sociale zekerheid ten aanzien van de sociale verzekeringen, 1940-1997') worden de handelingen en actoren opgenomen die het deelterrein sociale verzekeringen vormen.

Het BSD is de verantwoording van het bewaar- en vernietigingsbeleid van archiefbescheiden door de organisatie, alsmede het wettelijk voorgeschreven instrument voor de selectie in de rijks- en provinciale archieven. In het BSD is aan iedere handeling een waardering gegeven voor bewaring of vernietiging van de bescheiden die betrekking hebben op die handeling. Alvorens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen het BSD vaststelt, hoort deze de Raad voor Cultuur. Na vaststelling van het BSD kan de procedure voor enerzijds de overbrenging van de bescheiden naar het Algemeen Rijksarchief en anderzijds de vernietiging van de bescheiden worden uitgevoerd.

Het BSD bestaat uit een korte beschrijving van het beleidsterrein en de actoren, een verantwoording van de doelstelling van de selectie en de gehanteerde selectiecriteria en de lijst van gewaardeerde handelingen, voorafgegaan door een toelichting op de lijst.

Op 26-2-2001 is de selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de minister van Sociale Zaken en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein sociale voorzieningen 1940-1996 vastgesteld (Stcrt. 36 2001)

2. HOOFDLIJNEN VAN HET HANDELEN OP HET BELEIDSTERREIN SOCIALE ZEKERHEID

Het onderwerp van dit basisselectiedocument vormt een deel van het beleidsterrein sociale zekerheid. Dit beleidsterrein heeft betrekking op de overheidstaken in het kader van het recht op het gebied van de publieke sociale zekerheid, met als doel het bieden van inkomensbescherming. Hiermee wordt een belangrijke rechtsplicht van de overheid "het bieden van financiële bestaanszekerheid aan een ieder" vormgegeven. In 1983 is deze overheidstaak geformaliseerd in art. 20 lid 2 en 3 van de Grondwet.

De doelstelling, zoals hierboven omschreven wordt langs verschillende wegen gerealiseerd, enerzijds lenigt de overheid -door het verstrekken en aanvullen van inkomens- (directe) financiële nood. Anderzijds tracht de overheid door middel van het ontwikkelen van beleid gericht op het voorkomen van het verlies van inkomen (preventie) en het reïntegreren van arbeidsongeschikten en werklozen in het arbeidsproces, het beroep wat gedaan wordt op het stelsel van inkomensbescherming terug te dringen.

Van oudsher wordt in de sociale zekerheid op grond van het verschil in de mate van overheidsbemoeienis en de financieringsbron, een onderscheid gemaakt tussen sociale verzekeringen en sociale voorzieningen. Sociale verzekeringen (inkomensdervingsregelingen) verzekeren de financiële gevolgen wanneer men als gevolg van ziekte, ouderdom of arbeidsongeschiktheid niet (meer) aan het arbeidsproces deelneemt en worden bekostigd

uit premiebijdragen van werkgevers, werknemers en ingezetenen. Sociale voorzieningen (minimumbehoefteregelingen) zijn bedoeld om wanneer in een bepaalde situatie de middelen van bestaan onvoldoende zijn, het inkomensniveau aan te vullen tot het 'sociaal minimum'.¹ Deze voorzieningen worden betaald uit de 'algemene middelen' (opbrengsten van de verschillende belastingen). Laatstgenoemd onderdeel komt aan de orde in het nu voorliggende BSD Sociale Voorzieningen. De sociale verzekeringen zullen in een apart BSD worden behandeld.

Het deelbeleidsterrein sociale voorzieningen valt uiteen in drie onderdelen.

Het eerste onderdeel is het zorgdragen voor (de instandhouding) van inkomensvoorzieningen zoals de Abw, de IOAW en IOAZ. Deze regelingen worden beschouwd als het sluitstuk van de sociale zekerheid en zijn bedoeld om inkomen te verschaffen wanneer er geen 'voorliggende voorziening' zoals een sociale verzekering, voorhanden is. De toetsingscriteria voor opname in genoemde regelingen verschillen onderling.

Een tweede groep zijn de additionele arbeidsvoorzieningen; hieronder wordt verstaan het treffen van voorzieningen die gericht zijn op het ondersteunen van mensen die moeite hebben met een zelfstandige toetreding tot de arbeidsmarkt. Op deze manier wordt getracht mensen voor te bereiden op die toetreding of direct in staat te stellen zelf een inkomen te verwerven. Hiertoe zijn regelingen in het leven geroepen als (in het verleden) de Beeldende Kunstenaars Regeling, loongarantieregelingen en in de jaren '90 de Rijksbijdrageregeling banenpools en de zogenaamde 'Melkert-banen'. Voor personen die tot werken in staat zijn, maar als gevolg van een handicap of andere specifieke persoonlijke factoren geen werk kunnen vinden is aparte wetgeving ontwikkeld, de Wet sociale werkvoorziening. De arbeid die bij een werkvoorzieningsschap wordt gedaan is gericht op behoud, herstel of bevordering van de arbeidsongeschiktheid.

Tenslotte zijn er sociale voorzieningen ontwikkeld, die bestemd zijn voor bepaalde groepen. In 1939 nam de minister van Sociale Zaken de sociaal-culturele zorg op zich voor arbeiders in woonoorden. Deze arbeiders werden daar gehuisvest wegens de grote woon-werkafstand. Ook ten aanzien van varenden had de minister deze taak.

In 1994 trad de Wet voorzieningen gehandicapten in werking. In deze wet is geregeld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de verstrekking van woon- en vervoersvoorzieningen, waaronder rolstoelen. Gemeenten voeren deze taak uit op grond van een, door hen zelf uit te vaardigen verordening. De taak van de betrokken ministers (van VWS, VROM en SZW) in deze is beperkt, al hebben zij wel de mogelijkheid bepaalde zaken nader te regelen.

3. ACTOREN

Een actor is een overheidsorgaan, een particuliere instelling of een persoon die een rol speelt op een beleidsterrein. In het kader van het institutioneel onderzoek zijn met name die actoren van belang die overheidsorgaan zijn en handelingen verrichten op het terrein van de sociale voorzieningen. In het BSD zijn alleen handelingen opgenomen van landelijke en provinciale overheidsactoren. Belangrijkste actor op het beleidsterrein van de sociale voorzieningen is de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De ontwikkeling van beleid op dit terrein is zijn voornaamste verantwoordelijkheid. Ministers van andere departementen zijn soms zijdelings betrokken bij de sociale voorzieningen. Tot 1982 waren de bijstandsangelegenheden in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de minister van (Cultuur, Recreatie en) Maatschappelijk Werk, de minister van Sociale Zaken was voor een aantal aspecten wel medeverantwoordelijk. Toen het departement als gevolg van een reorganisatie werd omgevormd tot het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, kreeg de minister van Sociale Zaken opnieuw de volledige verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Bijstandswet en aanverwante regelingen.

De aangelegenheden ingevolge de armenzorg (Armenwet) vielen onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken tot 1952, toen het ministerie van Maatschappelijk Werk werd ingesteld.

¹ Regelingen die vergoedingen verstrekken voor specifieke kosten zoals de Wet voorzieningen gehandicapten en de Algemene Kinderbijslagwet kunnen niet behulp van deze definities worden omschreven. De Wvg maakt onderdeel uit van de sociale voorzieningen, de AKW valt onder de sociale verzekeringen (zie het desbetreffende bsd).

De meeste regelingen worden in medebewind uitgevoerd door de gemeente, maar ook de gedeputeerde staten van een provincie spelen hierin soms een rol.²

De minister wordt bij de uitvoering van zijn taak van advies gediend door een aantal adviesorganen, een belangrijk orgaan was het College Algemene Bijstandwet. Andere belangrijke adviezen worden gegeven door de adviescommissies van de Sociaal-Economische Raad. Daarnaast zijn er nog commissies die een adviestaak hebben ten aanzien van een sociale voorziening voor een specifieke groep (bijv. de Centrale Commissie Zelfstandigen en de Sociale Commissie voor Binnenschippers) en adviescommissies en werkgroepen die ad hoc zijn ingesteld (bijv. de Staatscommissies tot vervanging van de Armenwet en de Werkgroep Beeldende Kunstenaarsregeling). Niet-overheidsorganen zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten houden zich ook bezig met de advisering van de minister, maar handelingen van deze organen vallen buiten het kader van dit onderzoek.

² Handelingen van gemeentelijke en provinciale organen vallen buiten het kader van dit onderzoek.

4. SELECTIE

4.1 Doelstelling van de selectie

De selectie richt zich op de archiefbescheiden van overheidsorganen op rijksniveau, die vallen onder de werking van de artikelen 1, 23, en 41 van de Archiefwet 1995 (Stb. 1995, 276). Het begrip overheidsorgaan wordt in artikel 1 van de Archiefwet 1995 gedefinieerd als:

- a. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, en
- b. een ander persoon of college met openbaar gezag bekleed.

Het begrip archiefbescheiden betreft alle neerslag van de omschreven handelingen, of het nu papier of een machineleesbaar gegevensbestand (MLG) betreft, of het zich nu in een archief, bibliotheek, op een afdeling automatisering of bij beleidsambtenaren bevindt.

De hoofddoelstelling van de selectie is een onderscheid te maken tussen enerzijds archiefbescheiden die in aanmerking komen voor bewaring en overbrenging naar het Algemeen Rijksarchief of een Rijksarchief in de provincie en anderzijds archiefbescheiden die (op termijn) voor vernietiging in aanmerking komen. De beslissing of neerslag van een handeling wel of niet voor bewaring in aanmerking komt, wordt genomen tegen de achtergrond van de selectiedoelstelling van de Rijksarchiefdienst/PIVOT, zoals de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur die bij de behandeling van de nieuwe archiefwet in de Tweede Kamer (13 april 1994) heeft gemeld en die luidt: 'het mogelijk maken van de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen'. Door het Convent van Rijksarchivarissen is deze doelstelling vertaald als: 'het selecteren van handelingen van de overheid om bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig te stellen voor blijvende bewaring'.

In dit BSD wordt deze selectiedoelstelling uitgewerkt binnen het (deel)beleidsterrein sociale voorzieningen. Dit beleidsterrein vormt samen met het deelsterrein sociale verzekeringen het beleidsterrein sociale zekerheid. De handelingen van de verschillende organen worden geselecteerd op hun bijdrage aan de realisering van de selectiedoelstelling. Bij de selectie is dus de vraag aan de orde welke gegevensbestanden, behorende bij welke handeling, berustende bij welke actor, bewaard dienen te worden ten einde het handelen van de rijksoverheid met betrekking tot de sociale voorzieningen op hoofdlijnen te kunnen reconstrueren.

4.2 Selectiecriteria

Bij de selectie van handelingen is door PIVOT een aantal criteria onderscheiden dat op elk beleidsterrein of onderdeel van een terrein van toepassing is. Daarnaast is het mogelijk dat er specifieke criteria geformuleerd worden voor het desbetreffende beleidsterrein. De criteria, die in deze selectielijst zijn toegepast, worden in het onderstaande schema weergegeven. Voor het beleidsterrein sociale voorzieningen is het formuleren van specifieke criteria niet nodig gebleken.

De selectiecriteria zijn positief geformuleerd, dat wil zeggen dat zij aangegeven van welke handelingen de neerslag na het verstrijken van de wettelijk overbrengingstermijn van 20 jaar naar een Rijksarchief dient te worden overgebracht. Handelingen die aan één van de criteria voldoen, zijn met een B gewaardeerd met vermelding van het desbetreffende criterium. Handelingen die niet aan één van de criteria voldoen zijn met een V gewaardeerd, met vermelding van de minimale termijn, dat de archiefbescheiden door het orgaan, dat met de zorg ervoor belast is, bewaard moeten worden. De documentaire neerslag die uit deze handelingen voortvloeit is niet noodzakelijk voor de reconstructie van het overheidsbeleid op hoofdlijnen. De V staat voor vernietigen; de neerslag van de met een V gewaardeerde handelingen kan na de voorgeschreven termijn vernietigd worden.

HANDELINGEN DIE WORDEN GEWAARDEERD MET **B(ewaren)**

selectie criterium	toelichting	neerslag (van processen)
<p>1. Handelingen die betrekking hebben op beleidsvoorbereiding, -bepaling en – evaluatie</p>	<p>a. Beleidsbepaling komt tot stand via parlementaire behandeling b. Hieronder worden tevens begrepen handelingen gericht op politieke besluitvorming of waarbij een belangenafweging plaatsvindt c. Hieronder worden ook begrepen handelingen gericht op het sluiten van internationale verdragen en uitvoeringsregelingen</p>	<p>beleidsnota's aan de Tweede Kamer, voorbereiding van wetgeving, archieven van besluitvormende organisatie-onderdelen, neerslag van processen m.b.t. het sluiten van internationale verdragen en overeenkomsten</p>
<p>2. Handelingen gericht op externe verantwoording of verslaglegging</p>	<p>Verslaglegging naar andere actoren over het gevoerde beleid</p>	<p>Jaarverslagen, voorbereiding van antwoorden op kamervragen, neerslag van voorbereiding van rapportage aan Tweede Kamer, etc.</p>
<p>3. Adviezen gericht op de hoofdlijnen van het beleid</p>	<p>Adviezen die gebruikt kunnen worden bij beleidsvoorbereiding, -bepaling of -evaluatie</p>	<p>Adviezen en rapportage van commissies en overlegorganen</p>
<p>4. Handelingen gericht op het stellen van regels direct gerelateerd aan de hoofdlijnen van het beleid</p>	<p>Hieronder ook begrepen pseudo-wetgeving</p>	<p>Ministeriële regelingen en interne voorschriften. Hieronder wordt ook begrepen pseudo-wetgeving middels aanschrijvingen of resoluties</p>
<p>5. Handelingen gericht op de (her)inrichting van de beleidsorganisatie, belast met primaire bedrijfsprocessen</p>		<p>Reorganisatieprocessen, instelling en opheffing van beleidsorganen, directies en commissies, bijv. de Rijksconsulenten of het College ABW</p>
<p>6. Uitvoerende handelingen die onmisbaar zijn voor de reconstructie van het overheidshandelen op hoofdlijnen</p>	<p>a. Hieronder worden begrepen handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop de uitvoering plaatsvindt en die direct zijn gerelateerd aan de hoofdlijnen van het overheidshandelen b. Hieronder worden ook begrepen precedenten of producten t.o.v. de omgeving die tot stand zijn gekomen in afwijking van gereguleerde en voorgeschreven criteria of in bepaalde mate voorbeeldgevend zijn voor de uitvoering van de handeling</p>	<p>Het 'beleidsarchief' van uitvoerende organisatie-eenheden Beschikkingen die van invloed zijn op de toekomstige uitvoering van handelingen</p>
<p>7. Uitvoerende handelingen die het algemeen democratisch functioneren mogelijk maken</p>	<p>Hieronder worden begrepen de handelingen van Hoge Colleges van Staat, het beantwoorden van kamervragen</p>	<p>Kroonbeschikkingen en adviezen van de Raad van State, de Algemene Rekenkamer e.d.</p>
<p>8. Uitvoerende handelingen die onttrokken zijn aan democratische controle en direct zijn gerelateerd aan hoofdlijnen van het beleid</p>	<p>Hieronder worden onder meer begrepen handelingen waarop de WOB niet van toepassing is</p>	
<p>9. Uitvoerende handelingen die direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeiende</p>	<p>Hierbij moet worden gedacht aan handelingen verricht in het kader van de</p>	

uit voor <i>Nederland bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	<i>Tweede Wereldoorlog, de politionele acties, de watersnoodramp van 1953, de gijzelingsacties e.d.</i>	
--	---	--

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag worden van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

5. SELECTIELIJST

In de selectielijst zijn de handelingen uit het rapport 'Verstreckende zekerheid' geordend per actor, in dit geval de actor de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

De gegevensblokken van het RIO zijn in het BSD overgenomen, ook de nummering van het RIO is in het BSD gehandhaafd. Deze doorlopende nummering in het RIO wordt dus een verspringende nummering in het BSD, vanwege de andere wijze van ordenen (nl. per actor). Handelingen die in het BSD bij verschillende actoren voorkomen hebben aan hun nummer een letter toegevoegd gekregen (bijv. 20 a), zo wordt duidelijk dat deze handeling ook door een andere actor wordt uitgevoerd. Het uitgangspunt is steeds geweest dat er een directe relatie moet worden gehandhaafd tussen het RIO en het BSD.

In de gegevensblokken is het onderdeel 'actor' weggelaten, dit is terug te vinden in de kop van de pagina. Bij de actoren is de (sub)indeling van het RIO overgenomen om enige ordening in de handelingen aan te brengen. De naam van de actor is dezelfde als die in het RIO, zie verder hoofdstuk 2 van het RIO.

Van de opmerkingen bij gegevensblokken in het RIO zijn alleen die overgenomen die toelichting geven op het product of informatie geven die relevant is voor de selectiebeslissing.

Bij het product wordt steeds het eindproduct van een handeling genoemd, waarbij als bekend wordt verondersteld dat de neerslag van het gehele proces dat geleid heeft tot dat eindproduct bewaard dient te blijven of voor vernietiging in aanmerking komt. Ook in gevallen waarbij geen eindproduct tot stand is gekomen, wordt de neerslag van de voorbereiding daartoe tot de handeling gerekend en dient deze overeenkomstig deze lijst bewaard of vernietigd te worden.

Door middel van de plaatsing van de letters B en V wordt een waardering gegeven voor het 'Bewaren' of 'Vernietigen' van de neerslag van die handeling. Bij de handelingen die met een B gewaardeerd zijn, wordt het selectie criterium uit het schema van § 4.2 genoemd dat tot dat voorstel geleid heeft.

Bij handelingen die met een V gewaardeerd zijn, wordt de termijn gegeven, waarna vernietiging kan plaatsvinden.

De in de lijst genoemde termijnen worden voor wat de zaaksgewijs geordende archiefbescheiden betreft, geacht in te gaan op de eerste dag na beëindiging van de zaak waartoe de bescheiden behoren. In het geval dat tegen een beslissing beroep wordt aangetekend, wordt de zaak geacht geëindigd te zijn op het moment dat de (hoger) beroepszaak is geëindigd.

De lijst heeft geen betrekking op archiefbescheiden inzake de interne beheertaken van de actoren. De actoren dienen daarvoor een aparte lijst te maken.

Activiteiten van ambtelijke commissies of overlegverbanden, ingesteld ter uitvoering van enige handeling, worden geacht onder die handeling te zijn begrepen.

In deze lijst zijn uitsluitende de handelingen van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij opgenomen.

Op 14 augustus 2001 de ontwerpselectielijst door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aan de Staatssecretaris van OCenW aangeboden, waarna deze het ter advisering heeft ingediend bij de Raad voor Cultuur (RvC). Van het gevoerde driehoeksoverleg over de waarderingen van de handelingen is een verslag gemaakt, dat tegelijk met het ontwerp-BSD naar de RvC is verstuurd. Vanaf 28 september 2001 lag de selectielijst gedurende acht weken ter publieke inzage bij de informatiebalie in de studiezaal van het Algemeen Rijksarchief, evenals in de bibliotheken van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, alsmede het ministerie van OCenW en de rijksarchieven in de provincie, hetgeen was aangekondigd in de Staatscourant

Tijdens het driehoeksoverleg was, op verzoek van de Archiefcommissie van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, ook een deskundige op het beleidsterrein aanwezig. Van andere organisaties of individuele burgers is geen commentaar ontvangen.

In de vergadering van de Bijzondere Commissie Archieven van de RvC is het ontwerp-BSD behandeld, waarbij ook het verslag van het driehoeksoverleg bij de voorbereiding van het advies is meegenomen.

Op 14 januari 2002 bracht de RvC advies uit (arc-2002.3500/2), hetwelk heeft geleid tot een aanpassing van de periodisering van de selectielijst van 1983-1985 naar 1940-1996.

ACTOR:DE STICHTING TOT UITVOERING VAN LANDBOUWMAATREGELEN (S.T.U.L.M.)

(329)

handeling: Het toekennen van eenmalige uitkeringen aan zelfstandigen, van wie het beroep of bedrijf tot de agrarische sector of de visserij behoort.

grondslag: Regeling eenmalige uitkering zelfstandigen 1982 (Stcrt. 1983, 174) art. 10; Regeling eenmalige uitkering zelfstandigen 1983 (Stcrt. 1984, 130) art. 10; Regeling eenmalige uitkering zelfstandigen 1984 (Stcrt. 1985, 167) art. 10; Regeling eenmalige uitkering zelfstandigen 1985 (Stcrt. 1986, 165) art. 10

periode: 1983 - 1985

product: beschikking

waardering: v 5 jaar